

Sisäministeriö
Pelastusosasto

Poliisiosaston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Sisäministeriön pelastusosasto on pyytänyt poliisiosastolta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta. Poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa.

Lausuntopyyntö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslakia ja pelastusopistosta annettua lakia. Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset siviilivalmiusneuvottelukunnasta. Lain tiedonsaantioikeuksia, rekisterisäännöksiä, määritelmiä, termejä ja pykäviittauksia ehdotetaan täsmennettäväksi ja täydennettäväksi. Asuntojen palovarointimien hankinta- ja kunnossapitovelvollisuutta ehdotetaan muutettavaksi. Pelastuslaitoksen valvontatehtävää koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän ja pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jossa säädettäisiin rakennushankkeen aikana tehtävien palotarkastusten edellytyksistä.

Pelastustoiminnan tilannekuvatoimintaa ja sitä koskevien tiedonsaantioikeuksia ehdotetaan täsmennettäväksi. Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi pelastustoiminnan yhteistyöalueella tapahtuvaa pelastustoiminnan johtamista koskeva säännös. Sisäministeriön pelastusviranomaisen oikeuksia pelastustoiminnan johtamisessa ehdotetaan täydennettäväksi ja täsmennettäväksi. Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksia ehdotetaan selkeyttäväksi niin, että toimivaltuuksia voitaisiin siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä käyttää onnettomuuden ilmeisesti uhatessa. Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvasta pelastustoiminnasta tarvittavan avun antamisen ja pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen ja yhteistoiminnan suunnittelusta. Valtion osallistumista pelastustoimessa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen koskevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi.

Pelastusopistosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan Pelastusopisto olisi toimivaltainen viranomaisen päättämään toisessa EU- tai ETA-valtiossa hankitun ammatin pätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia pelastustoimintaan osallistuvan pelastuslaitoksen päätoimisen miehistön, alipäällystön ja päällystön virassa tai tehtävässä, toimia nuohoojana sekä hoitaa Hätäkeskuslaitoksessa päivystystehtävää.

Lausunto

Laki pelastuslain muuttamisesta

23 a § Siviilivalmiusneuvottelukunta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädetään siviilivalmiusneuvottelukunnasta. Ehdotetun 1 momentin mukaan pelastustoimen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten sisäministeriön apuna olisi siviilivalmiusneuvottelukunta. Neuvottelukunta olisi yhteistoimintaelin, jonka tehtävänä olisi edistää sisäministeriön ja ministeriöiden sekä muiden toimialojen yhteistoimintaa ja toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä pelastustoimessa. Ehdotetun 2 momentin mukaan neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta ja jaostoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Esityksen perusteluista ei käy ilmi, mikä olisi siviilivalmiusneuvottelukunnan ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa lain (613/2021) 9 §:n säädetyn pelastustoiminnan neuvottelukunnan suhde. Lisäksi poliisiosasto esittää, että jatkovalmistelussa tulisi arvioida myös se, onko väestönsuojelun yhteistoiminnasta säädetty riittävällä tavalla.

Esityksestä ei ilmene, onko neuvottelukunnan tehtävistä tarkoitus maksaa palkkiota ja korvauksia. Jos tarkoituksena on maksaa palkkiota ja korvauksia, niin tämä tulisi huomioida esityksen jatkovalmistelussa.

32 § Pelastustoiminnan sisältö

Pelastuslain 32 §:ssä säädetään pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä. Pykälän 1 momentin 6 kohtaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi pelastustoimintaan kuuluvaksi tehtäväksi tilannekuvatoiminta. Tilannekuva koottaisiin hyvinvointialueilla, pelastustoiminnan yhteistyöalueilla ja valtakunnallisesti. Tilanne- ja johtokeskustoiminnan tarkoitus on tukea pelastustoiminnan johtajaa pelastustoiminnan johtamisessa. Tapahtuneeseen onnettomuuteen reagoivan tilannekuvan lisäksi paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ylläpidettävän tilannekuvan tulee olla jatkuva ja sen tulee kuvata ennakoivasti pelastustoiminnan valmiutta ja suorituskykyä.

Sisäministeriön poliisiosasto pitää perusteltuna, että tilannekuvatoiminta on säädetty pelastustoiminnan osaksi. Esityksen mukaan valtakunnallisen tilannekuvan ylläpitäminen tapahtuisi 24/7 valtakunnallisessa tilanne- ja johtokeskuksessa. Tämä tukee valmistautumista myös laajoihin yhteiskunnallisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, sekä väestönsuojelutilanteissa.

34 § Pelastustoiminnan johtaminen

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan täsmennettäväksi sisäministeriön pelastusviranomaisen tehtäviä pelastustoiminnan johtamisessa. Sisäministeriön pelastusviranomaisen voisi ottaa tilanteen johtaaksensa, jos se on välttämätöntä tarvittavien valtakunnallisten järjestelyjen, onnettomuuden laadun tai laajuuden takia. Tämä voisi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin kun Rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien valtakunnallisia suorituskykyjä tarvittaisiin saman aikaisesti useammalla hyvinvointialueella. Sisäministeriön pelastusviranomaisen vastaisi yleisjohtajana tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Sisäministeriön pelastusviranomaisella olisi lisäksi oikeus antaa pelastustoimintaa koskevia käskyjä ja määrätä pelastustoiminnan johtajasta ja hänen toimialueestaan toisin kuin 1 momentissa on säädetty. Sisäministeriö voisi valtakunnallisessa tilanteessa esimerkiksi tarkoituksenmukaisen johtamisjärjestelmän järjestämiseksi määrätä pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten pelastusviranomaiset johtamaan pelastustoimintaa yhteistyöalueellaan. Pelastustoiminnan johtamisen lisäksi sisäministeriön vastuulla on myös poikkeusolojen väestönsuojeluun varautumis- ja johtamistehtävä.

Sisäministeriön poliisiosasto pitää tärkeänä, että tarvittaessa sisäministeriön pelastusviranomaisen voi tarvittaessa yhteensovittaa pelastustoimintaa ja antaa pelastustoimintaa koskevia käskyjä. Esityksen mukaan sisäministeriön pelastusviranomaisen voisi ottaa tilanteen johtaakseen yleisjohtajana. Poliisiosaston näkemyksen mukaan sisäministeriön pelastusviranomaisen yleisjohtajan tehtävä ja toimivaltuuksia tulisi avata tarkemmin. Valtakunnallisen tason johtamistilanteet ovat poliisiosaston arvion mukaan suhteellisen harvinaisia ja tämä tuo haasteen johtamistoiminnalle.

Laki Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Sisäministeriön poliisiosasto kiinnittää pelastusosaston huomiota, että pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta koskevassa esityksessä viitataan virheellisesti väärään säädösnumeroon (692/2020).

Poliisitarkastaja

Jari Pajunen

VN/14247/2021-SM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: